

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/84/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3119202661
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Vrtochová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3119202661.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Vrtochovej a sudcov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Denisa Vékonyho v spore žalobcu Mgr. A. L., bytom B. Z. č. XX, t.č. ÚVTOS Dubnica nad Váhom, Dukelská štvrť 941/10, právne zastúpeného JUDr. Branislavom Samcom, advokátom so sídlom Národná 15, Žilina proti žalovaným 1/ Ministerstvo spravodlivosti SR so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, 2/ Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže so sídlom Šagátova 1, Bratislava, 3/ Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby so sídlom Mierové námestie 1, Ilava, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín č.k. 20C/8/2019-65 zo dňa 29. apríla 2019, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

II. Žalovaní 1/, 2/ a 3/ **n e m a j ú** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil poukazom na § 324 ods. 1 až 3, § 325 ods. 1 a ods. 2 písm. d), § 326 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok. V odôvodnení uviedol, že návrhom doručeným súdu sa žalobca domáhal, aby súd nariadil pred začatím konania vo veci samej neodkladné opatrenie, ktorým by uložil žalovaným v rade I/ až 3/ povinnosť zdržať sa voči žalobcovi uplatňovania Prílohy č. 6 Ústavného poriadku č. ÚVTOS a ÚVV -384/23/2017 v časti týkajúcej sa vzoru strihania vlasov, ako aj akéhokoľvek uplatňovania týkajúcej sa vzoru strihania vlasov, ako aj akéhokoľvek zasahujúceho príkazu, rozkazu, nariadenia či interného predpisu zasahujúceho do vzhľadu vlasov mimo rámec zákona č. 475/2008 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody a vyhlášky MS SR č. 368/2008 Z.z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody. Vo svojom návrhu uviedol, že podľa § 5 ods. 2 vyhlášky MS SR č.368/2008 Z.z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody na výkon trestu sa odsúdený oholí a ostrihá. Vlasy na zadnej časti temena hlavy nesmú siahať nižšie ako po golier košele, bočné partie vlasov môžu siahať do polovice ušnic. Odsúdený si môže ponechať fúzy do úrovne kútikov úst a nakrátko pristriznutú bradu. Úprava vlasov sa neobmedzuje u odsúdených žien. Poukázal na to, že v Prílohe č. 6 Ústavného poriadku (vzor úpravy vlasov a fúzov) sa nachádzajú fotografie, ako má byť odsúdený ostrihaný. Tento vzor strihania vlasov teda sprísňuje úprava vlasov odsúdených nad rámec ust. § 5 ods. 2 vyhlášky, čím došlo k porušeniu práva na súkromie žalobcu. Ústavne konformné obmedzenie základného práva alebo slobody musí mať formu zákona. Ďalej žalobca poukázal na to, že Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu vyslovil stanovisko, že podstatou článku 8 Dohovoru je ochrana jednotlivca pred neoprávneným zásahmi orgánov verejnej moci spočívajúcimi tak v prijatí právnej úpravy nerešpektujúcej súkromie, ale aj v uplatnení takej úpravy, že z čl.8 Dohovoru môže vyplývať nielen negatívny záväzok štátu zabezpečiť účinný rešpekt voči súkromnému životu (Case of Abdulaziz, Cabales and Balkandali). Uviedol, že pod "neoprávneným zasahovaním" treba rozumieť také zasahovanie, ktoré nemá základ v zákonnej úprave, nesleduje ustanovený cieľ, nedbá na podstatu a zmysel obmedzovaného základného práva a slobody alebo nie je nevyhnutným a primeraným opatrením

na dosiahnutie ustanoveného cieľa (viď I. ÚS 13/2000). V rozsudku ESLP vo veci BIRŽIETIS c. LITVA zo dňa 14. júna 2016, sťažnosť č. 49304/09, súd uviedol, že osobné voľby ohľadom želaného vzhľadu väzňa sú dôležitou otázkou princípu (§37). ESLP vyslovil, že obmedzovaním vzhľadu vlasov, brady a fúzov väzňa dochádza k porušeniu čl. 8 ods. 1, 2 Dohovoru. Žalobca uviedol, že obmedzovanie strihania vlasov ustanovením obligatórneho vzoru strihania v Prílohe č.6 Ústavného poriadku je obmedzovaním základného práva žalobcu (práva na súkromie) predpisom Zboru väzenskej a justičnej stráže, ktorý predpis nemá formu zákona. Týmto konaním žalovaných v rade 1/, 2/ a 3/ došlo k porušeniu čl. 13 ods.2 a čl. 19 ods. 1 Ústavy SR, teda došlo tak k zásahu do osobnostných práv žalobcu v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka. Je neprípustné, aby Ústavný poriadok namiesto určenia podrobností spôsobu obmedzenia práv odsúdených ustanovoval ďalšie, resp. nové obmedzenie týkajúce sa vzhľadu úpravy vlasov väzňov. V zmysle ust. § 39 písm. a) a p) zákona č. 475/2005 Z.z. je tak Príloha č.6 Ústavného poriadku obligatórnym vzorom, ktorý musí žalobca dodržiavať, inak by mu bol uložený disciplinárny trest za disciplinárne previnenie. Žalovaný 3/ a žalovaný 2/ majú pasívnu vecnú legitimáciu, nakoľko Ústavný poriadok a jeho spornú Prílohu č. 6 vydal riaditeľ ústavu (§ 41 ods. 1 zák. č. 475/2005 Z.z.) a schválil ho generálny riaditeľ Zboru (§ 41 ods. 2 zák. č. 475/2005 Z.z.). V zmysle zák. č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy je Ministerstvo spravodlivosti (žalovaný 1/) právnickou osobou, pričom podľa § 3 ods. 1 zák. č. 4/2001 Z.z. o ZVJS je Zbor podriadený ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky. Pasívnu vecnú legitimáciu má aj žalovaný 1/, keďže neodstránil, resp. nezabránil zásahu do práva na súkromie žalobcu. Žalovaní odmietli poskytnúť žalobcovi ochranu jeho práva na súkromie v rámci konania o sťažnosti podľa §65da zák. č. 4/2001 Z.z. o ZVJS, preto je dôvodné, aby bola žalobcovi poskytnutá ochrana jeho súkromia prostriedkami civilného práva určených na ochranu pred zásahmi do osobnostných práv (§ 11 v spojení s § 13 ods. 1 OZ). Žalovaní nielenže nedodržali ústavou vyžadovanú formu zákona, ale samotný vzor strihania vlasov nezodpovedá ani žiadnemu účelu vyplývajúcejmu z rozumných potrieb väznenstva.

2. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalobca je umiestnený v ÚVV a ÚVTOS Ilava, kde si odpykáva uložený trest odňatia slobody. Vychádzajúc z § 325 ods. 1 CSP dospel k záveru, že návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia je potrebné zamietnuť. Uviedol, že súd môže nariadiť neodkladné opatrenie iba vtedy, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery strán alebo existuje obava, že exekúcia rozhodnutia bude ohrozená. Jeho nariadenie je prípustné a opodstatnené vtedy, ak sa tvrdí a osvedčí, že existuje právny vzťah medzi stranami, tento vyžaduje bezodkladnú úpravu a osvedčí sa dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana. Po oboznámení sa s návrhom a priloženými listinami dospel k záveru, že v danej veci žalobca neosvedčil existenciu súkromnoprávneho vzťahu medzi ním a žalovanými, a neosvedčil potrebu bezodkladnej úpravy pomerov medzi stranami sporu. Samotná skutočnosť, že žalovaný 3/ vydal ústavný poriadok, ktorým podľa tvrdenia žalobcu nad rámec zákona a vykonávacej vyhlášky upravil vzor strihania vlasov väzňov, neznamená, že tým došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka, konkrétne do práva na súkromie žalobcu (želaného vzhľadu väzňa), ktorý u žalovaného 3/ vykonáva trest odňatia slobody a v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z.z. počas výkonu trestu je povinný podrobiť sa obmedzeniam základných práv a slobôd, vrátane osobnostných práv. Zásah do osobnostnej sféry žalobcu spočíva vždy v konkrétnom konaní niektorého zo žalovaných, resp. osôb konajúcich za žalovaného, v konkrétnom mieste a čase. Nemožno hovoriť o tom, že došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu len prijatím interného normatívneho predpisu na to príslušným orgánom bez toho, aby boli zo strany žalobcu tvrdené rozhodujúce skutočnosti o tom, že konaním niektorého zo žalovaných bol žalobca proti svojej vôli nútený podrobiť sa tomuto predpisu a tým bolo zasiahnuté do jeho osobnostných práv. Bez zásahu do osobnostných práv nemohol vzniknúť súkromnoprávny právny vzťah, obsahom ktorého je právo oprávneného subjektu domáhať sa proti tomu, kto neoprávnený zásah do osobnostného práva vykonal ochrany svojej osobnosti prostriedkami právnej ochrany podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Žalobca neunesol bremeno tvrdenia ohľadom navrhovanej predbežnej ochrany svojich osobnostných práv. Ohrozenie nároku, či už subjektívne alebo objektívne musí byť konkrétne a oprávnený účastník ho musí vždy osvedčiť. V návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia absentujú relevantné tvrdenia žalobcu, ktoré by odôvodňovali naliehavosť vydania neodkladného opatrenia, chýba odôvodnenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Žalobca v návrhu netvrdil, ani nijako neosvedčil, aký účes preferuje, netvrdil, že jemu vzor účesu podľa Prílohy č.6 Ústavného poriadku nevyhovuje a teda, že strihom vlasov podľa uvedenej prílohy by jemu samotnému mohla byť spôsobená ujma. Túto prípadnú ujmu žalobca nijako nešpecifikoval, nevysvetlil, v čom spočíva jej nenapraviteľnosť, resp., že ju bude možné len ťažko napraviť. Aj v prípade, ak by žalobca tvrdil, že on osobne preferuje dlhšie vlasy (napr. "účes na legionára", príp. iný účes v rámci úpravy vlasov

podľa vyhlášky MS SR č. 368/2008 Z.z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody), ani len netvrdil, že počas jeho umiestnenia v ÚVV a ÚVTOS Ilava sa domáhal inej úpravy vlasov ako je na vzore v Prílohe č. 6 Ústavného poriadku a že táto mu nebola umožnená z dôvodu, že ide o obligatórny vzor strihania vlasov, že proti jeho vôli bola úprava vlasov vykonaná, príp. že bolo voči nemu začaté disciplinárne konanie z dôvodu nepodrobenia sa vzoru účesu podľa Prílohy č.6 Ústavného poriadku.

3. Proti tomuto uzneseniu a to v celom jeho rozsahu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodov podľa § 356 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Namietal, že žalobcovi je daná povinnosť / § 39 písm. a), p) zák. č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody/ bezvýhradne dodržiavať obligatórny vzor strihania vlasov ustanovený v Prílohe č. 6 Ústavného poriadku. Podľa § 52 ods. 2 zák. č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody je disciplinárnym previnením aj zavinené nesplnenie alebo porušenie povinnosti alebo zákazu podľa ústavného poriadku. Vzore strihania vlasov v Ústavnom poriadku je žalobca povinný dodržiavať a táto povinnosť je vynucovaná hrozbou uloženia disciplinárneho trestu. Bolo by v rozpore s formálnou a aj právnou logikou tvrdiť, že ustanovenie obligatórneho vzoru strihania vlasov a jeho vynucovanie pod hrozbou uloženia disciplinárneho trestu nie je per se zásahom do osobnostných práv osôb vykonávajúcich trest odňatia slobody. Je zrejmé, že medzi žalobcom a žalovaným došlo k založeniu súkromnoprávneho vzťahu v rámci deliktúálnej zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu nad rámec zákona a vyhlášky. Tvrdenia súdu, že žalobca neuviedol žiadny vzhľad vlasov (účesu), sú pre toto konanie bez právneho významu. Je úplne irelevantné, aké účesy žalobca preferuje. Medze strihania vlasov vymedzil žalovaný 1/ v rámci vyhlášky MS SR č. 368/2008 Z.z. (§ 5 ods. 2) a tieto medzi prekročili žalovaný 2/ a 3/ ustanovením vzoru strihania vlasov, čím jednoznačne zasiahli (a naďalej zasahujú) do osobnostných práv žalobcu - práva na súkromie. Žalovaný 3/ neoprávnenne zasahuje do osobnostných práv žalobcu a tento stav neustále trvá. Svojevoľné uloženie povinnosti v rámci Prílohy č. 6 Ústavného poriadku, predstavuje nezákonné zaobchádzanie, ktoré môže u odsúdených vzbudiť pocit úzkosti a podrobenosti a je spôsobilé potupiť a ponižiť ich a prípadne zlomiť ich morálny odpor. Nateraz je bez právneho významu, či žalovaný 3/ uplatňuje svoju disciplinárnu právomoc a v akom rozsahu a aké druhy účesov odsúdeným toleruje a netrestá ich. Podstatné je to, že reálne existuje povinnosť žalobcu podrobiť sa vzoru strihania vlasov podľa Prílohy č. 6 Ústavného poriadku, ktorá povinnosť však nie je ustanovená zákonom, či na základe zákona ani podzákonným predpisom (vyhláškou). Tým nespĺňa jednak požiadavku na ukládanie povinností ustanovenú v čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy SR, ale tiež požiadavku formy zákona na stanovenie základných práv a slobôd ustanovenú v čl. 13 ods. 2 Ústavy SR. Na úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti sa nevyžaduje vyvolanie následkov, ale postačuje, aby zásah bol a je objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené ustanovením § 11 OZ. Dôvodnosť existencie hmotnoprávneho vzťahu žalobcu osvedčil jednoznačne (žalovaní ho ani nepopierajú - len ho nesprávne právne posudzujú), pričom osvedčenie neodkladnej úpravy pomerov je už z povahy veci zložitejšie. Sú osvedčené základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy žalobcovi, zasahovaním do jeho práva na ochranu súkromia, ako čiastkového práva na ochranu osobnosti, keďže konanie žalovaných ako pôvodcov zásahu je protiprávne, je objektívne spôsobilé zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti a existuje príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom do osobnosti žalobcu objektívnym spôsobilým vyvolať nemajetkovú ujmu, spočívajúcu v porušení osobnosti žalobcu a vznikom tejto nemajetkovej ujmy. Žalobca na záver navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie tak, že nariadi neodkladné opatrenie v súlade s návrhom žalobcu.

4. Žalovaný 1/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že odvolaním napadnuté uznesenie je vecne správne a zákonné. Pred prípadným nariadením neodkladného opatrenia musí súd posudzovať v prvom rade to, či je osvedčená existencia právneho vzťahu medzi sporovými stranami. Ako žalovaného pritom žalobca označil aj Ministerstvo spravodlivosti SR, ktoré sa nepochybné nemôže zdržať voči žalobcovi uplatňovania interných predpisov, rozkazov či príkazov smerujúcich od žalovaného 3/. Ak by boli aj splnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, povinnosť zdržať sa konania opísaného v petite návrhu nemôže byť uložená žalovanému 1/, nakoľko medzi žalobcom a žalovaným 1/ neexistuje žiadny právny vzťah. Zároveň uloženie povinnosti formulovanej žalobcom v petite návrhu žalovanému 1/ je nevykonateľné, nakoľko žalovaný 1/ sa nemôže „zdržať“ žalobcom opísaného konania a vo vzťahu k žalovanému 3/ nemá ani postavenie „súčinného“ subjektu. Žalobca namietal neoprávnený zásah, ktorý má byť uskutočňovaný žalovaným 3/. Žalobca nepreukázal a ani netvrdil, že by bol žalovaným 3/ akýmkoľvek spôsobom sankcionovaný za úpravu vlasov, alebo by bol „nútený“ sa ostrihať proti svojej vôli do podoby, ktorá by bola v rozpore s príslušnou zákonnou úpravou. Z povahy veci naopak vyplýva,

že nie je možné v ústavnom poriadku zachytiť všetky možné variácie povolenej úpravy účesu, a naopak, je potrebné vizualizovať znenie vyhlášky, ktoré nemusí byť pre všetkých odsúdených pochopiteľné. Predmetná fotografia odsúdeného obsiahnutá v Prílohe č. 6 Ústavného poriadku žalovaného 3/ tak predstavuje len príkladné zobrazenie účesu, ktorý je v súlade so znením vyhlášky. Vzhľadom na vyššie uvedené žalovaný 1/ navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil.

5. Žalovaný 2/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje ako s výrokom, tak aj s odôvodnením napadnutého uznesenia. V § 41 zákona o výkone trestu odňatia slobody je stanovené, že ústavný poriadok vydáva riaditeľ ústavu a schvaľuje ho generálny riaditeľ, teda nie žalované generálne riaditeľstvo. Generálnemu riaditeľstvu z návrhu na vydanie neodkladného opatrenia nie je zrejmé, v čom vidí žalobca zásah generálneho riaditeľstva do jeho práv a preto vznáša námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie. Zákon o výkone trestu odňatia slobody v § 39 písm. p) ustanovuje, že odsúdený je povinný byť ustrojený a dbať o svoj zovňajšok podľa určených vzorov a noriem. Podľa vybranej citácie § 5 ods. 2 vyhlášky: „Vlasy na zadnej časti temena hlavy nesmú siahať nižšie ako po golier košele, bočné partie vlasov môžu siahať do polovice ušnic.“ Podľa § 34 ods. 3 vyhlášky: „Odsúdený je podľa potreby bezplatne strihaný, vlasy a fúzy si odsúdený musí udržiavať čisté.“ Príloha č. 6 Ústavného poriadku nie je v rozpore s uvedenými citáciami, nakoľko vyobrazuje príkladmo na zobrazenom strihu vlasov len dĺžku vlasov na temene hlavy po golier košele a dĺžku vlasov na bočných partiách a nie samotný strih vlasov. Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci BIRŽIETIS c. LITVA zo dňa 14. júna 2016 vychádza z iných skutkových okolností, Biržietis žiadal ponechať si narastenú bradu zo zdravotných dôvodov, nakoľko trpel rakovinou jazyka a podstupoval radiačnú liečbu; vnútorné predpisy väznice mu to však neumožňovali. Žalovaný 2/ ďalej poukázal na to, že dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon trestu vykonáva prokurátor (§ 96 zákona o výkone trestu odňatia slobody, § 4 ods. 1 písm. b) zák. č. 153/2001 Z.z.). Žalovaný 2/ nemá vedomosť o tom, či žalovaný namietal zásah do svojich práv (v súvislosti s Prílohou č. 6 Ústavného poriadku) aj u dozorového prokurátora. Určenie dĺžky vlasov odsúdených mužov na strihu vyobrazenom v Prílohe č. 6 Ústavného poriadku nemožno považovať za ohrozenie alebo porušenie práva odsúdeného. V kontexte vyššie uvedeného ako aj absurdnosti podaného návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia žalovaný 2/ poukázal na Čl. 5 CSP. Na záver navrhol, aby odvolací súd odvolaním napadnuté uznesenie potvrdil a v prípade, ak nebude potvrdené, akcentuje na vznesenú námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie.

6. Žalovaný 3/ sa v písomnom vyjadrení k odvolaniu plne stotožnil ako s výrokom, tak aj s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Poukázal na skutočnosť, že dňa 05.06.2019 sa uskutočnilo pojednávanie Okresného súdu Trenčín (v priestoroch ústavu Ilava), na ktorom okresný súd v konaní 1Nt/73/2019 vyhovel žiadosti žalobcu o preradenie do ústavu s nižším stupňom stráženia (minimálnym stupňom stráženia). Na základe uvedeného bude žalobca v najbližších dňoch pokračovať vo výkone trestu odňatia slobody v inom ústave na výkon trestu odňatia slobody (v ústave Ilava vykonávajú trest odňatia slobody odsúdení zaradení na výkon trestu odňatia slobody v ústave s maximálnym stupňom stráženia a v strednom stupni stráženia). A tento ústav bude voči žalobcovi uplatňovať svoj ústavný poriadok, keďže ústavný poriadok má vydaný každý ústav na výkon trestu odňatia slobody. Na základe uvedeného žalovaný 3/ vznáša námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie. Neodkladné opatrenie v znení, v akom ho požaduje žalobca, nebude zo strany žalovaného 3/ po preložení žalobcu z tohto ústavu do iného ústavu na výkon trestu odňatia slobody, vykonateľné. Na záver žalovaný 3/ navrhol, aby odvolací súd potvrdil odvolaním napadnuté uznesenie a v prípade, ak nebude potvrdené, poukazuje na vznesenú námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie.

7. Žalobca v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného 1/ uviedol, že názory žalovaného 1/ prezentované v jeho vyjadrení sú v podstate zhodné so žalovaným 3/ a zjavne nesprávne. Podľa § 2 ods. 3 zák. č. 4/2001 Z.z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže generálne riaditeľstvo (žalovaný 2/) riadi a kontroluje ústavy (aj žalovaný 2/ a všetky ústavy) sú podriadené ministrovi spravodlivosti. Navyiac, žalovaný 1/ je subjektom, ktorý je legitimovaný na riešenie sťažností podľa cit. zák. Bol to práve žalovaný 1/, komu doručil žalobca dňa 31.12.2018 žiadosť o prešetrenie vybavovania sťažnosti v danej veci, na ktorú reagoval žalovaný 1/ (odpoveď ministerstva č. 33646/2018/65) čisto formalisticky. Kto iný, keď nie žalovaný 1/ (podľa § 3 ods. 1 cit. zák. je daná podriadenosť Zboru voči žalovanému 1/) má povinnosť riadiť otázky väznenstva (naviac má aj sekciu väznenstva). Pasívna vecná legitímácia žalovaného 1/ je tak zjavne daná. Pokiaľ ide o naliehavosť, tak zásahy do základných ľudských práv už eo ipso znamenajú

naliehavú potrebu nariadenia neodkladného opatrenia, o to zvlášť, keď sa všetky dotknuté subjekty vôbec ani len nechcú zaoberať danou problematikou.

8. Žalobca v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného 2/ uviedol, že generálny riaditeľ ZVJS nemá procesnú subjektivitu, ergo nemôže byť v danej veci žalovaným, aj keď to bol on, kto schválil ústavný poriadok. Generálny riaditeľ vždy koná „v mene a na účet“ žalovaného 2/, t.j. iba žalovaný 2/ má v tomto prípade pasívnu vecnú legitimitáciu. Sporný vzor strihania je vzorom obligatónym. Žalovaný 2/ v tomto smere nepredostrel žiadnu zmysuplnú argumentáciu, v ktorej by vysvetlil, prečo považuje vzor strihania vlasov za vzor exemplifikatívny, a to napriek tomu, že zákon č. 475/2005 Z.z. ustanovuje obligatónu záväznosť každého vzoru, ktorý bude vydaný v rámci ústavného poriadku. Pokiaľ ide o rozhodnutie ESLP vo veci BIRŽIETIS c. Litva, Biržietis nežiadal nosenie brady zo zdravotných dôvodov ale z estetických dôvodov. Ratio decidendi predmetného rozhodnutia spočíva v tom, že želaný vzťah väzňa je jeho osobnou voľbou a štát nevie preukázať legitímny účel obmedzenia tohto vzťahu. Ďalšie tvrdenie žalovaného 2/ o nevyužití podnetu/sťažnosti dozorovému prokurátorovi sú irelevantné. Podmienkou žaloby na ochranu osobnosti nie je využitie všetkých do úvahy pripadajúcich prostriedkov nápravy. Žalovaní 2/ a 3/ nemali právomoc vydať vzor strihania vlasov a žalovaný 1/ svojím omisívnym konaním (ako nadriadený orgán žalovaných 2/ a 3/) rovnako zasahuje do osobnostných práv žalobcu, preto majú všetky subjekty pasívnu vecnú legitimitáciu a návrh na vydanie neodkladného opatrenia je tak dôvodný. Žalobca bol eskortovaný dňa 07.06.2019 do ÚVTOS v Dubnici nad Váhom, kde vykonáva trest odňatia slobody v minimálnom stupni stráženia. Žalobca bude viackrát (na niekoľko dní) eskortovaný do ústavu Ilava (žalovaný 3/), ktorý zabezpečuje predvádzanie odsúdených/obvinených na súdne konania (ústav Dubnica nad Váhom nerobí eskorty). Keďže podľa § 330 ods. 2 CSP môže súd nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej a možnosť zásahov zo strany žalovaného 3/ naďalej trvá (v čase eskort), tak aj z dôvodu hospodárnosti konania, môže súd nariadiť neodkladné opatrenie aj za súčasného stavu, čím by mohlo dôjsť k vyriešeniu veci samej bez potreby jej riešenia štandardnej žaloby na ochranu osobnosti.

9. Žalovaný 2/ v písomnom vyjadrení uviedol, že žalobca neuviedol žiadne skutočnosti, ku ktorým by sa mal osobitne vyjadrovať. V súvislosti s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia zdôraznil skutočnosť, že v danom prípade absentuje naliehavosť jeho vydania, s čím sa súd prvej inštancie dostatočne vysporiadal v odôvodnení svojho uznesenia.

10. Žalovaný 3/ v písomnom vyjadrení uviedol, že žalobca sa mýli a uvádza súdu nepravdivé tvrdenia. S poukazom na Rozkaz generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže č. 31/2014 o umiestňovaní a premiestňovaní obvinených a odsúdených v znení neskorších predpisov a interný predpis č. 36//2013, ktorým sa upravujú zásady pre vykonávanie eskorty celoštátneho zvozu, vyslovil, že nie je hospodárne a efektívne, aby odsúdený, vykonávajúci trest odňatia slobody v ústave Dubnica, ktorý sa má zúčastniť súdneho pojednávania na okresnom súde Trenčín, bol dočasne premiestnený (za účelom predvedenia na tento súd) do ústavu Ilava a následne z ústavu Ilava predvedený na okresný súd Trenčín. S premiestňovaním odsúdených z ústavu do iného ústavu je spojených viacero administratívnych úkonov, kompletizácia a odoslanie spisovej dokumentácie odsúdeného, zbalenie osobných vecí odsúdeného a pod. Ako bolo uvedené vyššie, je účelnejšie predviesť odsúdeného, vykonávajúceho trest odňatia slobody v ústave Dubnica na súdne pojednávanie na súde v Trenčíne tak, že odsúdený bude (príslušníkmi vykonávajúci službu v ústave Ilava) eskortovaný priamo z ústavu Dubnica na súd v Trenčíne a následne späť do ústavu Dubnica. Žalovaný 3/ tak zotrúva na námietke nedostatku pasívnej vecnej legitimitácie.

11. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správne potvrdiť podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP.

12. Podľa § 324 ods. 1 až 3 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie. Na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je príslušný okresný súd. Neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením.

13. Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

14. Podľa § 325 ods. 2 písm. d) CSP neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä aby niečo vykonala, niečo sa zdržala alebo niečo znášala.

15. Podľa § 326 ods. 1 CSP v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha.

16. Neodkladné opatrenie môže súd podľa okolností nariadiť pred začatím konania, počas konania alebo po jeho skončení. Zákon predpokladá iba dva dôvody pre uplatnenie tejto formy procesného zabezpečenia, a to jednak potrebu bezodkladne upraviť pomery a jednak obavu, že exekúcia bude ohrozená. Súd spravidla rozhodne bez výsluchu a vyjadrenia strán, a bez nariadenia pojednávania. Riadne dokazovanie v zmysle § 185 a nasl. Civilného sporového poriadku súd nevykonáva a pri rozhodovaní vychádza z obsahu návrhu a zo skutočností, ktoré boli v súvislosti s podaným návrhom osvedčené.

17. Nariadenie neodkladného opatrenia je prípustné a opodstatnené vtedy, ak sa tvrdí a osvedčí, že existuje právny vzťah medzi stranami, tento vyžaduje bezodkladnú úpravu a osvedčí sa dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana. Pre nariadenie neodkladného opatrenia nie je potrebná taká miera dôkaznej istoty, ako pre vydanie rozhodnutia vo veci samej. Je však potrebné, aby boli aspoň v základnej miere osvedčené skutočnosti odôvodňujúce potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, ako aj dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana. Potrebné je vychádzať z naliehavosti a nutnej potreby dočasnej bezodkladnej úpravy, ktorá je osvedčená vtedy, ak sa preukáže existencia takých konkrétnych úkonov strany sporu, voči ktorej návrh na nariadenie neodkladného opatrenia smeruje, v dôsledku ktorých sa strana, ktorá podáva návrh na neodkladné opatrenie môže dôvodne obávať nenapraviteľnej alebo len ťažko napraviteľnej ujmy na jej strane. Dôkazné bremeno, resp. bremeno osvedčenia spočíva výlučne na navrhovateľovi neodkladného opatrenia. Preukázanie alebo aspoň osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie neodkladného opatrenia posudzuje súd len podľa obsahu návrhu a k nemu pripojených listín. Neodkladným opatrením by nemalo dochádzať k zásahu do práv nad nevyhnutnú mieru.

18. Odvolací súd po preskúmaní veci zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca v danom prípade nepreukázal potrebu neodkladnej úpravy pomerov medzi stranami sporu, teda v danom prípade neosvedčil existenciu predpokladov potrebných pre nariadenie neodkladného opatrenia. Súd prvej inštancie správne posudzoval návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zo zákonných hľadísk osvedčenia dôvodnosti návrhu, opísania rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich nariadenie neodkladného opatrenia, osvedčenia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy a tiež potreby dočasnej úpravy vzťahov medzi stranami sporu a správne uznal tento návrh za nedôvodný.

19. Ako vyplynulo zo zisteného stavu veci v čase rozhodovania súdu prvej inštancie /§ 329 ods. 2 CSP/, žalobca v ÚVV a ÚVTOS Ilava vykonáva trest odňatia slobody v súvislosti s ktorým sa domáha ochrany svojho práva na súkromie /§ 11 Občiansky zákonník/ voči žalovaným 1/ až 3/ tak, aby sa žalovaní 1/ až 3/ zdržali obmedzovania jeho práva na úpravu vlasov mimo rámec zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody a vyhlášky MS SR č. 368/2008 Z.z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody /§ 13 ods. 1 Občiansky zákonník/.

20. Podstata žalobcovho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania spočívala v tvrdeniach o tom, že obmedzenie vzhľadu vlasov vyhláškou MS SR č. 368/2008 Z.z. je v rozpore s Ústavou SR, nakoľko medze základných práv a slobôd možno upraviť len za podmienok ustanovených len zákonom a v tvrdeniach o tom, že ustanovením sprísneného vzoru úpravy vlasov v rámci Ústavného poriadku ÚVV a ÚVTOS Ilava sa zasahuje do jeho základného práva na súkromie tým, že ustanovenie vzoru strihania vlasov nezodpovedá žiadnemu účelu vyplývajúcejmu z rozumných potrieb väznenstva.

21. Po preskúmaní veci odvolací súd konštatuje správnosť právneho záveru súdu prvej inštancie, že prijatím interného predpisu žalovaným 3/ v podobe Ústavného poriadku upravujúcim spôsob výkonu práv, obmedzení a povinností odsúdených a uplatňovanie poriadku a disciplíny, súčasťou ktorého je časový rozvrh dňa /§ 41 ods. 1 zák. č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody/ vydaného na základe zákonného zmocnenia riaditeľom ústavu a schváleného generálnym riaditeľom /§ 41 ods. 1 a 2 zák. č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody/, a jeho spornej Prílohy č. 6 v časti týkajúcej sa vzoru strihania vlasov, nemôže bez ďalšieho dôjsť k neoprávnenému zásahu do osobnostného práva žalobcu na súkromie podľa § 11 Občianskeho zákonníka v podobe zásahu do želaného vzťahu väzňa. Samotné ustanovenie § 4 ods. 1 zák. č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody akcentuje povinnosť počas výkonu trestu podrobiť sa obmedzeniam základných práv a slobôd, vrátane osobnostných práv. Preto až konkrétnu formu vplyvu vykonanú v mieste a v čase žalovanými možno považovať za konanie spôsobilé ohroziť alebo zasiahnuť osobnostné práva žalobcu. Miera abstrakcie prijatého interného predpisu neumožňuje takýto rýdzo formálny zásah do osobnostného práva žalobcu na súkromie bez jeho skutočného presadenia samotnou realizáciou oprávneným subjektom. Možno tak prisvedčiť argumentácii súdu prvej inštancie o nemožnosti vyvodenia záveru o neoprávnenom zásahu do osobnostných práv žalobcu len prijatím interného normatívneho predpisu príslušným orgánom bez toho, aby boli zo strany žalobcu tvrdené rozhodujúce skutočnosti o konaní žalovaných v dôsledku ktorého by bol žalobca proti svojej vôli nútený podrobiť sa tomuto predpisu a tým by bolo zasiahnuté do jeho osobnostných práv. Odvolací súd dodáva, že práve chýbajúci prvok konkrétneho zásahu do osobnostných práv vylučuje vznik súkromnoprávneho vzťahu umožňujúci uplatnenie právnych prostriedkov ochrany osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka, v konkrétnejosti zdržania sa zásahov žalovaných do práva na súkromie žalobcu.

22. Ani prípadná existencia právneho vzťahu alebo nároku medzi stranami, ako aj ich osvedčenie samo osebe ešte nevytvára zákonný dôvod na nariadenie neodkladného opatrenia. Až ich ohrozenie dovoľuje súdu nariadiť neodkladné opatrenie, pričom takéto ohrozenie musí byť konkrétne a oprávnenou stranou aj osvedčené.

23. Z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia žalobcu nevyplýva ani naliehavá potreba dočasnej úpravy pomerov strán, nakoľko v konaní nebolo preukázané konkrétne ohrozenie alebo porušenie práv alebo právom chránených záujmov žalobcu, ktoré vyžadujú neodkladnú dočasnú úpravu vzájomných vzťahov strán. Žalobca nedisponuje dôkazmi, z ktorých by vyplývala potreba vydania neodkladného opatrenia voči žalovaným, neosvedčil ani existenciu reálnej a bezprostrednej ujmy, ktorá by vyžadovala okamžitý zásah súdu. Prisvedčeniu záverov súdu prvej inštancie o absencii tvrdení žalobcu týkajúcich sa naliehavosti ním navrhovaného neodkladného opatrenia z dôvodu nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy tak možno dôjsť k záveru o neunesení bremena tvrdenia. V konkrétnostiach žalobca neprodukoval skutkové tvrdenia a v návaznosti neosvedčil skutočnosti o nemu priamo vzniknutej alebo hroziacej ujme a teda že má záujem o iný štýl alebo zostrih účesu či už podľa osobných preferencií alebo napríklad v rámci väzenskej subkultúry než ako predpokladá vzor podľa Prílohy č. 6 Ústavného poriadku alebo že tento je jemu nevyhovujúci, ponizuje ho prípadne v ňom vyvoláva odpor, čím by mu mohla byť spôsobená ujma. Ujmu žiadnym spôsobom ani vo všeobecných prvkoch nekonkretizoval a teda pre obligatórne požiadavky vydania neodkladného opatrenia neuviedol skutočnosti nasvedčujúce jej nenapraviteľnosti alebo sťaženej reparácie. V tejto súvislosti, ako na to tiež správne poukázal súd prvej inštancie, žalobca ani netvrdil, že v čase jeho umiestnenia v ÚVV a ÚVTOS Ilava sa domáhal odlišnej úpravy strihu vlasov ako pripúšťa vzor Prílohy č. 6 Ústavného poriadku a táto mu nebola umožnená z dôvodu, že ide o obligatórny vzor strihania vlasov, resp. že proti vôli žalobcu bola úprava vlasov vykonaná, alebo že bolo voči nemu začaté disciplinárne konanie z dôvodu nepodrobenia sa vzoru účesu podľa Prílohy č. 6 Ústavného poriadku.

24. Nakoľko súd prvej inštancie dospel k správnej závere o nedôvodnosti podaného návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia a tento zamietol, odvolací súd za situácie, kedy odvolacie námietky žalobcu vyhodnotil ako nedôvodné, napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil ako vecne správne.

25. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešným žalovaným 1/ až 3/ odvolací súd nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania z dôvodu, že im podľa obsahu súdneho spisu žiadne nevznikli (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28.02.2018, sp.zn. 7Cdo/14/2018).

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).